

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Del 2. Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Lärosäte: Högskolan i Halmstad

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet **svenska**

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- studentperspektiv
- arbetsliv och samverkan

Självvärderingen består av en del 1 som är gemensam för lärosätets ämneslärarutbildningar och den delen ska inledas med en beskrivning av hur ämneslärarutbildningarna organiseras på en övergripande nivå, se del 1. Redogör i del 1 för ämneslärarutbildningens utbildningsvetenskapliga kärna (UVK) utifrån bedömningsområdena.

Självvärderingen har även en eller flera del 2. Här redogörs för utbildningens ämnes- och ämnesdidaktiska studier utifrån bedömningsområdena. Lärosätet ska inkomma med en del 2 för varje undervisningsämne¹ som omfattas av utvärderingen vid det aktuella lärosätet.

Observera att det i UKÄ:s beslut om urvalet av examensmål finns rekommendationer avseende i vilken del målen bör beskrivas. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) kan beskrivas både i del 1 och del 2. Redogör för VFU där det är relevant för lärosätets ämneslärarutbildning.

Självvärderingens olika delar ska tillsammans ge bedömargruppen en helhetsbild av ämneslärarutbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Som bilaga till självvärderingens delar ifylls även en lärartabell. Om lärosätet anser att kursplaner eller utbildningsplaner krävs för att styrka något kan dessa laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

¹ Matematik, svenska, samhällskunskap, idrott och hälsa, bild, dans och musik.

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallarna får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallarna utformning såsom marginaler.
- Del 1 ska inte överstiga 20 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Del 2 ska inte överstiga 15 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Observera att självvärderingen INTE gäller kompletterande pedagogisk utbildning, KPU.

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Vid akademien finns ett drygt 70-tal anställda lärare, varav ett 20-tal är verksamma inom ämneslärarutbildningen, men här redogörs endast för personalen inom svenska (för UVK-personalen se del 1). I lärargruppen som undervisar svenska ingår sju personer (samt ytterligare en vakans som är under tillsättning). Sammantaget är fyra lektorer (varav en docent) och tre adjunkter verksamma inom undervisning samt program- och kursutveckling inom ämneslärarprogrammet. Tre lektorer och två adjunkter är anställda inom svenska språket och en lektor och en adjunkt inom litteraturvetenskap. Åldersfördelningen ligger mellan 36-53 år och samtliga är tillsvidareanställda och har genomgått högskolepedagogisk utbildning om antingen 7,5 eller 15 hp. Fem lärare har en egen ämneslärarexamen och av dessa har fyra varit verksamma i ungdomsskolan eller Komvux. En adjunkt, som också är doktorand, har kvar ungefär halva sin tjänst på gymnasieskolan, vilket leder till en nära samverkan med den praktiska yrkesverksamheten. Det erfarenhetsmässiga bidrag som dessa personer genom sin yrkesbakgrund för in i utbildningen är av stort värde då exempel och erfarenheter som används i undervisningen får en autentisk förankring. För att på lång sikt ytterligare förstärka den ämnesdidaktiska kompetensen är det önskvärt att rekrytera ännu en person med denna inriktning inom svenska.

Inom svenska språket är det huvudsakligen lektorerna som undervisar och utvecklar utbildningen, medan detta arbete inom litteraturvetenskapen fördelas mellan lektorn och adjunkten. De verksamma lektorerna är alla aktiva inom forskning med relevans för ämnesinnehållet i utbildningen.

Sammantaget har personalgruppen för närvarande en vetenskaplig, professionell och pedagogisk kompetens som står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande. På längre sikt skulle lärargruppen dock behöva förstärkas ytterligare. Svenskan inom programmet har en hög andel lärare med såväl doktorsexamen som lärarutbildning. En särskild styrka är det stabila lärlaget som utformar programmet med nära kopplingar mellan ämnen, VFU och UVK.

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Samtliga lärarutbildningar vid HH (och ytterligare tre program inom humaniora och samhällsvetenskap) ligger under Akademin för lärande, humaniora och samhälle (LHS). De olika programmen bidrar därmed till varandras utbildningsmiljö genom att studenter och lärare möts över programgränserna. Oavsett inom vilket stadium i skolsystemet studenterna kommer att arbeta efter sin utbildning utgör skolsystemet en helhet. Vi ser därför den gemensamma utbildningsmiljön som en styrka för lärarutbildningarna.

LHS har en gemensam forskningsmiljö, Centrum för forskning om lärande, kultur och samhälle (CLKS). I linje med Högskolans forsknings- och utbildningsstrategi (FUS) ska CLKS bidra till ökad kunskapsutveckling, nytänkande och samhällsförändring genom hög forskningskvalitet och stärkt intern och extern samverkan. Som en del i akademiens strategiska arbete har det utarbetats fördelningsprinciper för hur interna resurser för forskning ska fördelas. Delar av rektors strategiska medel har också använts till projektet *Framtidens lärande* som placerats vid akademien. Ännu en infrastrukturell investering som gjorts och som är gynnsam för såväl studenter som personal är *Digitalt laborativt centrum (DLC)* som finns beläget i samma byggnad som inrymmer lärarutbildningen.

Inom CLKS finns idag knappt 40 aktiva forskare (varav tre professorer och fem docenter) som bedriver forskning med koppling till lärarutbildningen, t.ex. ämnesdidaktik, co-teaching, allmän didaktik och digitala teknologier. Personalen som är involverad i ämneslärarutbildningen bedriver ämnes- och ämnesdidaktisk forskning inom svenska och engelska samt allmäntdidaktisk och utbildningsvetenskaplig forskning, men här koncentreras den vidare framställningen enbart på forskningen inom svenska.

När det gäller språkliga perspektiv finns omfattande forskning inom akademien. Ett projekt handlar om språkutveckling och inom detta stöttas lärarstudenter att utforska hur språket kan vara en del i alla ämnen och vilka effekter det kan få. I anslutning till detta har det även vuxit fram ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt (svenska, religionsvetenskap och UVK) om lärarstudenternas skrivande och hur de tillägnar sig det akademiska skrivandet ur ett intersektionellt perspektiv (kön, etnicitet, klass). Ett annat projekt är den språkliga klassrumsmiljön sett som ett lingvistiskt landskap ur ett klass- och etnicitetsperspektiv och ytterligare ett projekt handlar om representation i läromedel (pågående) och svensklärares bedömning av texter baserat på etniska fördomar (avslutat).

Ett projekt som har pågått sedan 2016 är *Språk och makt*, vilket har relevans för såväl ämnet svenska språket som för dess ämnesdidaktiska implikationer. Hittills har projektet resulterat i drygt 20 vetenskapliga artiklar. Ett annat framgångsrikt projekt är *Empati i skönlitteratur* som engagerar flera av lektorerna (engelska och litteraturvetenskap). Inom projektet undersöks hur skönlitteratur kan användas inom olika professionsgrupper (skol-, studie- och biblioteksmiljö) för att utveckla den empatiska förmågan. Mer än 10 artiklar med direkt relevans för innehållet i ämneslärarutbildningen har publicerats inom projektet som har pågått sedan 2015 och delvis har dragit till sig externa medel.

Miljön är god då studenterna möter lärare som både undervisar och forskar inom ämnet och inom ämnesdidaktik, lärare som har lärarexamen och som varit aktiva lärare. Eftersom studenterna ingår i denna utbildningsmiljö skapas möjligheter att ingå i forskningsprojekt, men detta är något som vi behöver arbeta vidare med för att synliggöra bättre för studenterna.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. För ämneslärarexamen med **inriktning mot arbete i gymnasieskolan** ska studenten
 - visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Redan när den första gruppen ämneslärare examinerades 2017 beslutades om genomgripande förändringar av programmet i form av en ny strukturplan eftersom vissa pedagogiska utvecklingsområden identifierades, t.ex. en delvis fragmentiserad utbildning med otydlig koppling mellan utbildningens olika delar. En annan svaghet som urskildes var diskrepansen mellan ett examensarbete i huvudområdet (dvs. svenska) och endast en sammanhållen teori- och metodkurs (7,5 hp) i UVK (se del 1). Målsättningen för förändringsarbetet har varit att utbildningen skulle svara mot samhällsförändringar², samverkan³ och samtida relevans⁴. Kortfattat är de största förändringarna: 1) en enhetligare utbildning genom ett närmare samarbete och gemensam progression mellan UVK, VFU och ämnena svenska och engelska, 2) en tydligare vetenskaplig specialisering genom att t.ex. ett nytt metod- och teorimoment införs inom svenska, 3) tydligare fokus på skrivutveckling. Höstterminen 2018 antogs den första studentgruppen till den omarbetade utbildningen, vilket innebär att vi fram till 2023 har två varianter av ämneslärarutbildningen.

Strukturplanen i den omarbetade utbildningen skiljer sig åt då kurserna är placerade på ett sätt som tillåter större synergier i progression över ämnesgränserna. Kursinnehållet är detsamma som i den tidigare utbildningsvarianten, men vissa moment har fått en tydligare profil. I utbildningen ligger hela år 5 på avancerad nivå och en konsekvens av omarbetningen är att en större del av svenskan har flyttats hit. I texten nedan utgår beskrivningen från den äldre utbildningen (ingång 2012-2017), men jämförelser görs med den omarbetade versionen (ingång 2018).

Ämnesinnehållet kombineras med ämnesdidaktiska studier som bearbetas genom hela utbildningen. Halva delen inom svenskämnet är tydligare inriktat mot litteraturstudier och den andra halvan mot studier i svenska språket. Eftersom det ämnesstoff som studenterna ska inhämta är mångfasetterat ligger en stor del av utbildningen på grundnivå, vilket ger en bredd inom ämnesområdena. Vissa ämnesdelar återkommer och därmed möjliggörs en fördjupning, t.ex. inom språksociologi som introduceras termin 3 och sedan återkommer termin 8 (ingång 2012-2017) respektive 9 (ingång 2018).

² Vissa av framtidens samhällsförändringar, som globalisering, mångfald, migration och digitalisering, ser vi redan konturerna av, medan andra förändringar kan vi knappast ana. Särskilt dessa förändringar ställer krav på skolan och lärarnas förmåga till anpassning, medverkan samt nyfikenhet på och acceptans av framtida utmaningar. Förändringarna leder till en lärarroll där förutsättningar för bland annat sociala relationer, problemlösning och samhällsutveckling kommer att tillämpas allt större vikt, varför dessa förmågor tydligare kommer att lyfts fram i utbildningen.

³ Här avses såväl externa samverkan med t.ex. skolor, som intern mellan utbildningens olika ämnen och delar.

⁴ Studenterna kommer att uppmärksammas på vår tids viktigaste frågor – klimat, hållbarhet, jämställdhet, integration, bristande demokrati, ökande främlingsfientlighet – och hur dessa aktualiseras i klassrumsmiljön.

I utbildningen ingår ett kunskapsstoff som täcker hela den bredd som en ämneslärare kan förväntas besitta vid slutet av utbildningen. Bredden täcker in svenska ur både språklig och litterär inriktning med en ständigt närvarande didaktisk diskussion och didaktiska problemformuleringar. Bredden sträcker sig mellan historiskt och modernt stoff inom både litteratur och språk, mellan språkssystemet och språkbruket och dess konsekvenser för skolan, eleverna och lärarna.

Under det första utbildningsåret i den äldre utbildningen (ingång 2012-2017) läser studenterna momenten *Språk- och litteratur i ett didaktiskt perspektiv* (7,5 hp.), *Ungdomars läsning* (7,5 hp.), *Svenska språkets strukturer* (7,5 hp.), *Texter och skrivande* (7,5 hp.), *Svensk och nordisk språkutveckling* (7,5 hp.) och *Litteratur i äldre tid* (7,5 hp.). Under det andra utbildningsåret följer momenten *Litteraturen 1800-1945* (7,5 hp.), *Språkets variation och mångfald* (7,5 hp.), *Berättande i olika medier* (7,5 hp.), *Klassrumsforskning med fördjupningsuppgift* (7,5 hp.). Termin 8 läser studenterna momenten *Litteratur i modern tid* (7,5 hp.), *Klassrummets retorik och samtal* (7,5 hp.) samt *Språk- och litteratursociologi* (15 hp.) för att slutligen arbeta med *Examensarbete* (15 hp.) termin 10. Termin 4 ingår också ett specifikt moment i *Ämnes-VFU* (7,5 hp.).

I den omarbetade utbildningen (ingång 2018) läser studenterna som mest svenska i början och i slutet av sin utbildning. Under det första studieåret ingår momenten *Introduktion till svenskämnet* (3 hp.), *Retorik i det samtida klassrummet* (6 hp.), *Ungdomars litteratur* (6 hp.), *Svenska språkets struktur* (7,5 hp.), *Läsa och skriva sakprosa* (4,5 hp.), *Svensk och nordisk språkutveckling* (6 hp.) och *Äldre nordisk litteratur* (4,5 hp.). Den tredje terminen läser studenterna *Litteratur 1800-1945* samt *Språkets variation och mångfald* (7,5 hp.), och femte terminen läser de *Äldre litteratur* (6 hp.), *Litteraturredaktik* (6 hp.), *Berättande i flera medier* (5 hp.) och *Textanalys och textproduktion* (6 hp.). Den omarbetade utbildningen innebär att en större del av svenskan än tidigare studeras det femte året som ligger på avancerad nivå. Här återfinns momenten *Skrivdidaktik* (4,5 hp.), *Modern litteratur* (4,5 hp.), *Språk- och litteraturvetenskapliga teorier och metoder* (6 hp.), *Språk- och litteratursociologi* (15 hp.) samt *Examensarbete* (15 hp.). I den omarbetade utbildningen ingår två moment med *Ämnes-VFU* (à 7,5 hp. termin 4 respektive 8). Båda dessa perioder omfattar VFU i såväl svenska som engelska.

Förändringen av utbildningen innebär att vissa moment har placerats på ett annat ställe inom utbildningen, t.ex. retorik som har flyttats från termin 9 till termin 1. Samtidigt har innehållet förändrats så att även digitala arbetsformer definieras som retorik. Andra moment som finns i den tidigare utbildningen har ett innehåll som har fördelats mellan andra kurser, t.ex. det tidigare momentet *Klassrumsforskning*, vars innehåll har flyttats till flera andra moment. Några moment är aningen kortare i den nya utbildningen, t.ex. *Svensk och nordisk språkutveckling*, som fortsättningsvis kommer att läsas parallellt med momentet *Äldre litteratur* (4,5 hp.) (termin 2). Förändringen innebär att några fler hp. används för modern istället för historisk svenska. Detta är ett sätt på vilket högskolepoäng frigjorts till blocket läsa-skriva-bedöma. I tabellen nedan visas hur studenterna arbetar lärandemål i den nya utbildningen (ingång 2018) inom *Svensk och nordisk språkutveckling* (6 hp.).

Lärandemål	Undervisning	Examination
<ul style="list-style-type: none"> redogöra för dagens språksituation i de nordiska grannländerna och institutioner som arbetar med svenska språkets utveckling idag i viss mån språkligt analysera texter på danska och norska 	<p>Studenterna får en överblick över hela det nordgermanska språkområdet (inkl. Island och Färöarna); släktskap och likhet med svenskan behandlas i stora drag; danskans fonetik och språksituationen i Norge fokuseras.</p>	<p>Studenterna genomför ett grupparbete som redovisas muntligt där ett danskt eller norskt material ligger till grund och ett tänkbart lektionsupplägg diskuteras. Studenterna producerar t.ex. egna ordlistor till materialet.</p>
<ul style="list-style-type: none"> beskriva det svenska språkets historia från runtill till samtida analysera och diskutera språkbruk i äldre texter tillämpa språkligt material från äldre tid i ett didaktiskt sammanhang passande för gymnasiet utnyttja moderna tekniska hjälpmedel för att levandegöra äldre tiders språk i didaktiskt syfte i viss mån förhålla sig textkritiskt till äldre språkligt material 	<p>Äldre texter från olika perioder läses och analyseras gemensamt. Tonvikt läggs på språkförändring samt på genrens och kontextens betydelse.</p>	<p>Som ett av de examinerande momenten till dessa mål genomför studenterna en gruppuppgift som de med digitala hjälpmedel redovisar såväl akustiskt som visuellt. Vad de förväntas göra är att ge 1700-talstext (Bellman) en pedagogisk inramning. Studenterna förväntas kunna ge förklarande kommentarer samt använda texten för att belysa större fenomen i svenskans utveckling. De skall också förhålla sig textkritiskt till de nätbaserade resurser de använder sig av.</p>

Samtidigt som utbildningen innehåller bredd förmedlas fördjupning genom flera moment. Tydligast är detta inom de områden där kunskapsstoffet introduceras under en termin för att sedan återkomma under en senare termin. Detta är fallet för t.ex. språksociologi som studenterna för första gången möter i momentet *Språkets variation och mångfald* 7,5 hp (termin 3) och sedan återkommer i form av en fördjupning med särskilt fokus på språk och kön (termin 8 resp. 9). I momentet under termin 3 blir bredden av det språksociologiska ämnesområdet belyst och fördjupningen innebär bland annat att studenterna genom diskussioner i både helgrupp och mindre grupper tillägnar sig ett förhållningssätt till området inför sin blivande yrkesutövning. Den här delen tydliggörs bättre i den omarbetade utbildningen (ingång 2018). I fördjupningskursen får studenterna välja att antingen skriva en mindre empirisk undersökning inom språk eller litteratur. Dessutom examineras de på såväl språk- som litteratursociologi. Lärandemålen för examensarbetet visar fördjupade ämneskunskaper inom en avgränsad del av ämnet som studenten med stöd av handledaren väljer:

Lärandemål	Godkänt	Väl godkänt
Visa vetenskapsteoretisk medvetenhet om olika metodologiska val i forskningsprocessen	Studenten redogör för och motiverar sina metodologiska överväganden och beskriver dem på ett relevant sätt. Fokus beträffande framställningen av metod- och materialval ligger på beskrivning samt ett visst inslag av kritiska bedömningar av egna metodologiska ansatser.	Studenten redogör för och motiverar sina metodologiska överväganden och beskriver dem på ett relevant sätt. Fokus beträffande framställningen av metod- och materialval ligger på kritiska bedömningar av egna metodologiska ansatser.
Sammanfatta det vetenskapliga forskningsläget inom ett givet ämnesområde samt anknyta detta till en egen vetenskaplig undersökning med betydelse för undervisning och lärande i svenska i gymnasieskolan	Studenten sammanfattar och jämför huvuddragen i det aktuella forskningsläget. Sammanfattningen har en framträdande roll.	Studenten sammanfattar och jämför huvuddragen i det aktuella forskningsläget. Jämförelse har en framträdande roll.

När det gäller studenternas examensarbeten har en svaghet identifierats som tyder på att studenterna har problem att självständigt formulera problemområde, syfte och frågeställningar som ligger inom svenska. Därför har ett nytt moment *Språk- och litteraturvetenskaplig metod och teori* 7,5 hp (termin 9) införts i den omarbetade utbildningen (ingång 2018). Förhoppningen är därmed att studenterna på ett sammanhängande sätt får mer stöd när det gäller syftesformuleringen i examensarbetet. För studenterna på den äldre utbildningen (ingång 2012-2017) kommer ett tydligare fokus när det gäller detta att läggas i momentet *Klassrumsforskning* 7,5 hp (termin 3).

I den omarbetade utbildningen har progressionen blivit tydligare så att fler ämnesområden får en fördjupning. Ett exempel på detta är ett textmoment som börjar termin 2 med *Läsa och skriva sakprosa* (4,5 hp), fortsätter termin 5 med momentet *Textanalys och textproduktion* (6 hp) och fördjupas ytterligare termin 9 med momentet *Skrivdidaktik* (4,5hp). I det första av dessa moment behandlas grundläggande teorier om sakprosans roll i det samtida samhället, grundläggande drag i akademisk textkomposition och hur olika typer av skrivande kan fungera som stöd för lärande. Här tränas också studentens läsförmåga och färdigheter i akademiskt skrivande. Kursmålen i *Läsa och skriva sakprosa* formuleras på följande sätt:

Kunskap och förståelse

- redogöra för grundläggande teorier om läsning och skrivande av sakprosa och reflektera kring dess betydelse i samhälle och skola
- identifiera och beskriva grundläggande drag i akademiskt språkbruk och textkomposition

Undervisningen som bedrivs för att säkerställa att lärandemålen uppnås bedrivs dels i form av teoretiska föreläsningar, dels övningar där studenterna jämför olika delar av den teoretiska litteraturen och ställer den i relation till deras egna erfarenheter. För att säkerställa studenternas kunskapsinhämtning kommer detta sedan att examineras genom muntliga seminarier där studenten redogör för sina kunskaper i diskussioner om kurslitteraturen.

I det andra momentet, *Textanalys och textproduktion*, (termin 5) fördjupas studentens kunskaper genom fler teoretiska perspektiv på text, inklusive multimodalitet, och analys av fler genrer. Studenten skriver här också egna texter inom några genrer. Här är kursplanen ännu inte fastställd, men följande lärandemål är planerade inom kunskap och förståelse:

Kunskap och förståelse

- redogöra för grundläggande teorier om texter och genrer

- identifiera och adekvat beskriva textdrag på olika nivåer, inklusive disposition, textbindning, register, stil, språkriktighet och multimodalitet

Undervisningen ska här i hög grad bedrivas i form av analysövningar där studenten tränar sin förmåga att använda ett fungerande metaspråk för att beskriva enskilda texter och deras funktioner med utgångspunkt i kurslitteraturens teorier och begrepp. Detta skapar också en progression i förhållande till grammatikmomentet (termin 2). Examinationen i det andra textmomentet sker genom en större avslutande individuell analysuppgift. Det tredje och sista textmomentet, *Skrivdidaktik*, (termin 9) är inriktat på studentens förmåga att stötta och bedöma elevers skrivutveckling. Här flyttas fokus från sakprosatexter och studentens eget skrivande, till elevers skrivande. Lärandemålen inom kunskaps- och förståelse är följande:

Kunskap och förståelse

- beskriva och reflektera kring skrivandets plats i styrdokumentet för svenskämnet på gymnasiet
- redogöra för, jämföra och kritiskt reflektera kring olika skrivteorier och didaktiska metoder, inklusive deras för- och nackdelar vid arbete med texter och skrivande för olika syften i svenskämnet på gymnasiet

Undervisningen sker i hög grad genom övningar i att identifiera språkutvecklingsbehov utifrån autentiska elevtexter och i att relatera teorier och metoder till utformning av undervisningsmoment för olika syften. Examinationen i textmomentet om skrivdidaktik kommer att ske genom ett större individuellt arbete där studenten med utgångspunkt i styrdokument och kursens teorier planerar och motiverar ett skrivdidaktiskt moment som ska kunna löpa över en termin. I uppgiften ska studenten också formulera uppgiftsinstruktioner och bedömningskriterier för elevernas skrivande. Progressionen mellan textmomenten synliggörs således också genom att examinationsformerna dels efterfrågar en allt större självständighet från studenterna, dels i allt högre grad kräver fördjupade kunskaper inom flera områden.

Ett annat tydligt uttryck för progression är att studenternas egen inhämtning av kunskaper och färdigheter står i centrum mer explicit i början av utbildningen, medan samma kunskaper i slutet av utbildningen används för att skapa förutsättning för lärande. Ytterligare ett sätt att uttrycka just detta är att utbildningens första tredjedel är inriktad på lärprocessen av forskning och kunskaper för att den sista tredjedelen istället vara mer inriktad på studentens egen produktion av forskning. Under utbildningens första år ligger tonvikten på kunskaper och grundläggande vetenskapliga begrepp och verktyg inom de ämnen som kurserna behandlar. Förståelsen för dessa fördjupas senare under utbildningen då kunskaperna och begreppen tillämpas på adekvata områden eller fördjupas i senare kurser. Den successivt ökande svårighetsgraden inom utbildningen synliggörs också genom att stora delar av svenskan ligger på avancerad nivå (år 5) i den omarbetade utbildningen (ingång 2018).

Anknytning till forskning förekommer i de flesta moment på så sätt att kursplanerna vanligen innehåller vetenskapliga artiklar som studenterna ska läsa och behandla på olika sätt. Ett tydligt exempel på detta är momentet *Klassrumsforskning* i utbildningen (ingång 2012-2017) vars innehåll i den nya utbildningen (ingång 2018) har delats upp mellan andra moment.

Högskolan arbetar kontinuerligt med systematiskt uppföljning och utveckling av ämneslärarprogrammet och därmed utvecklas hela tiden programmet, vilket visas när det gäller omarbetningen som har genomförts och sjösatts. Genom den omarbetning som föreligger av utbildningen visas den ständigt pågående analysen och diskussionen av utbildningen och studenternas möjligheter att påverka. Två olika sätt på vilka studenternas röster hörs är genom programrådet och kursambassadörer. Förhoppningen är att de nya och omarbetade moment som har tillförts (ingång 2018) kommer att falla väl ut. För säkerhets skull kommer detta att följas upp mycket noga.

Ämneskunskaperna som studenterna tillägnar sig spänner över såväl bredd som djup och progression. Bedömningen är att det föreligger en bredd inom ämnesområdet svenska samt ett djup inom utvalda ämnesdelar samt en genomarbetad progression inom ämnesområden som återkommer flera gånger under utbildningen. Progressionen synliggörs dels genom att examinationsuppgifterna för studenterna blir mer och mer självständiga, dels genom att uppgifterna i allt högre grad kräver fördjupade och forskningsförankrade kunskaper i olika delar av ämnet svenska. Således uppfylls mål 1 i utbildningen.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

2. *Visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

I detta mål går det att urskilja två delar, där det ena berör vetenskaplig teori och metod och det andra relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det första målet behandlas inom svenskan, medan det andra behandlas tydligare i UVK (se del 1). Den senare delen av målet berörs dock i någon mån inom svenskan vid Ämnes-VFU (termin 4 och i den omarbetade utbildningen även termin 8):

Kunskap och förståelse

- visa ämneskunskaper samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete för undervisning i gymnasieskolan
- visa förståelse för hur den egna ämneskunskapen kan omsättas i en undervisningssituation anpassad till varje elevs lärande

När det gäller första delen av mål 2 läser studenterna ett moment i vetenskaplig teori och metod (7,5 hp.) inom UVK under sin andra termin i utbildningen. Inom detta moment behandlas specifikt kvantitativa och kvalitativa metoder (se del 1). I utbildningen (ingång 2018) har det dessutom införts ytterligare ett moment som behandlar stoffet ur ett tydligare ämnesperspektiv (*Språk- och litteraturvetenskapliga teorier och metoder* 7,5 hp. termin 9). Det här momentet har tillkommit efter en identifierad svaghet i studenternas examensarbeten vad gäller formulering av syfte och frågeställningar. Målsättningen är att studenterna genom det nya momentet kommer att få ett tydligare stöd när det gäller detta i sina examensarbeten och att ämnesvalen tydligare kommer att höra till huvudområdet svenska. Lärandemålen enligt den nya utbildningen (ingång 2018):

Kunskap och förståelse

- beskriva och problematisera grunderna i vetenskapsteori samt kvalitativ och kvantitativ metodik, med tonvikt på deras tillämpning inom språk- och litteraturvetenskap
- redogöra för språk- och litteraturvetenskapens viktigare forskningsinriktningar
- redogöra för de viktigaste skillnaderna mellan ett språk- och ett litteraturvetenskapligt perspektiv i vetenskapliga sammanhang

Eftersom det här momentet kommer att ges för första gången 2022 har ännu ingen konkret undervisning eller några konkreta examinerande uppgifter utarbetats och prövats, men i det stadium som momentet hittills har diskuterats är det tänkt att studenterna kommer att möta såväl kvantitativa metoder såsom korpuslingvistik, enkätundersökningar, samtalsanalys, systemisk-funktionell textanalys och multimodal analys som kvalitativa metoder såsom kritiska metoder, observation och textstudier. Examinationen är tänkt att utgöras bland annat av en skriftlig analys av syfte, frågeställningar, teori och metod i vetenskapliga avhandlingar och/eller uppsatser inom ämnesområdet.

Kvantitativa och kvalitativa metoder används av studenterna när de lämnar in en mindre empirisk undersökning i momentet *Språk- och litteratursociologi* (termin 8 resp. 9) och när de skriver sina examensarbeten. Följande mål i dessa båda moment/kurser (som examineras genom mindre uppsatser) styrker detta antagande:

<p><i>Språk- och litteratursociologi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • genomföra en mindre fältundersökning och skriftligen presentera resultatet i en uppsats med utgångspunkt i de teorier som behandlats under kursen
--

För examensarbetet:

Lärandemål	Godkänt	Väl godkänt
<p>Visa vetenskapsteoretisk medvetenhet om olika metodologiska val i forskningsprocessen</p>	<p>Studenten redogör för och motiverar sina metodologiska överväganden och beskriver dem på ett relevant sätt. Fokus beträffande framställningen av metod- och materialval ligger på beskrivning samt ett visst inslag av kritiska bedömningar av egna metodologiska ansatser.</p>	<p>Studenten redogör för och motiverar sina metodologiska överväganden och beskriver dem på ett relevant sätt. Fokus beträffande framställningen av metod- och materialval ligger på kritiska bedömningar av egna metodologiska ansatser.</p>
<p>Sammanfatta det vetenskapliga forskningsläget inom ett givet ämnesområde samt anknyta detta till en egen vetenskaplig undersökning med betydelse för undervisning och lärande i svenska i gymnasieskolan</p>	<p>Studenten sammanfattar och jämför huvuddragen i det aktuella forskningsläget. Sammanfattningen har en framträdande roll.</p>	<p>Studenten sammanfattar och jämför huvuddragen i det aktuella forskningsläget. Jämförelse har en framträdande roll.</p>

Studenterna examineras genom en bredd av tillämpliga metoder (såväl kvantitativa som kvalitativa) inom de ämnesdelar som är aktuella i utbildningen, något som ytterligare synliggörs i den omarbetade utbildningen (ingång 2018). Eftersom ämneslärarutbildningen är en utbildning som spänner över både bredd och djup – över både ämnesinnehåll och ämnesimplikationer – ser vi detta som en styrka. De skriver flera vetenskapliga arbeten och uppsatser under sin utbildning, varför samma student vanligen examineras utifrån flera olika metoder. Mot bakgrund av det anförda är vår värdering att examensmålet säkerställs i utbildningen.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

3. *Visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Det här målet examineras i både UVK (se del 1) och i svenska. Vissa delar av målet (*visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik*) accentueras mer i svenska och anda något mindre (*visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten inom ämnesområden*), då de lyfts mer i UVK.

Under den första hälften av utbildningen skolas studenterna in i vetenskapligt förhållningssätt genom att läsa, förstå, referera, sammanställa och jämföra andras vetenskapliga arbeten. Studenterna läser, refererar, sammanfattar och jämför inledningsvis vetenskapliga artiklar för att allt mer och i högre grad producera egen forskning.

Forskningsresultat

Efter att ha studerat vetenskapliga texter och undersökningar för att tillägna sig kunskap producerar studenterna själva för första gången (inom ämnet svenska) i momentet *Språk- och litteratursociologi* (15 hp.) (termin 9) ett helt eget arbete där deras fördjupade förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över relevanta forskningsresultat examineras. Lärandemål i momentet innefattar:

- a) Muntligen presentera och kritiskt värdera språk- respektive litteratursociologiskt inriktade artiklar och avhandlingar
- b) Applicera ett språksociologiskt alternativt litteratursociologiskt perspektiv på ett mindre empiriskt material

Studentens förmåga inom området utvecklas sedan ytterligare under examensarbetet i svenska (15 hp.) termin 10. Lärandemålen bedöms utifrån detaljerade bedömningskriterier, där det framgår att både litteratursökningens genomförande och forskningsresultaten ska vara systematiskt och trovärdigt sammanställda.

Lärandemål	Godkänt	Väl godkänt
g) Formulera ett forskningsproblem och en frågeställning med ämnesdidaktisk relevans och med därmed bidra till den ämnesdidaktiska forskningen inom området	Studenten formulerar ett vetenskapligt problem och en frågeställning som är styrande för framställningen. Problemformuleringen har en väl utvecklad	Studenten formulerar ett vetenskapligt problem och en frågeställning som är styrande för framställningen och som dessutom är framskrivna på ett logiskt sätt utifrån områdets forskningsläge. Problem-

	anknytning till ämnes- och yrkesområdet.	formuleringen har en väl utvecklad anknytning till ämnes- och yrkesområdet.
h) Visa förmåga att tillämpa valda metoder och teoretiska begrepp samt kritiskt och självständigt tillvarata relevanta forskningsresultat och koppla dem till en egen undersökning	Studenten tillämpar valda teorier och metoder på ett sätt som är adekvat för undersökningen. Huvudfokus ligger på presentation och beskrivning av de relevanta forskningsresultat som används i den egna undersökningen.	Studenten tillämpar valda teorier och metoder på ett sätt som är adekvat för undersökningen. Huvudfokus ligger på ett relevant användande av de teorier och metoder som används i den egna undersökningen.
i) Redovisa den egna vetenskapliga undersökningen i ett examensarbete med god textmässig struktur, språklig skärpa samt god referenshantering	Studenten använder ett språkligt korrekt, välformulerat och vetenskapligt språk samt korrekt referenshantering.	Studenten använder ett språkligt korrekt, synnerligen välformulerat och vetenskapligt språk samt korrekt referenshantering.

Mål (g) av de ovan redovisade målen äger tydligare relevans när det gäller att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik. Den mindre uppsatsen (termin 9) skrivs enskilt, medan studenterna vid examensarbetet kan välja mellan enskilt arbete och arbete i par. Alla uppsatser handleds av en lektor och examineras av en annan lektor. Eftersom kollegiet är väl sammanhållet har den handledande personalgruppen nära och ständigt pågående kontakt med varandra, vilket ger goda förutsättningar för kvaliteten i handledning och därmed även för studenternas resultat.

Erfarenhet och yrkesverksamhet inom svenska

Den fördjupade förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter för att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten examineras framför allt inom UVK (se del 1), men till delar även inom svenska, t.ex. inom momentet *Ämnes-VFU (7,5 hp)*:

Färdighet och förmåga

- analysera och problematisera över vad som krävs i rollen som lärare i svenska i relation till ämnets innehåll, styrdokument, undervisningspraktik samt bedömning och betygssättning
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande och utveckling

I studenternas examensarbeten har det noterats en viss otillräcklighet när det gäller den del av mål 3 som handlar om att systematisera forskningsresultat, något som kommer att åtgärdas genom införandet av en tydligare teori- och metodkurs (termin 9) i den omarbetade utbildningen (ingång 2018). Bedömningen är att detta kommer att stärka studenternas examensarbeten, vilket stärks av det här nya planerade momentet ligger i nära anslutning till ett mindre empiriskt arbete som genomförs då studenterna får möjlighet att tillämpa sina nyförvärvade kunskaper. För att säkerställa måluppfyllelse när det gäller att de studenter som går den äldre varianten av utbildningen (ingång 2012-2017) kommer vi under en övergångsperiod att förtydliga innehållet i mål 3 under framför allt momentet *Klassrumsforskning*.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

4. *Visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Didaktik i dess breda bemärkelse dvs. teoretiskt, forskningsmässigt, och som förhållningssätt och metod utgör en röd tråd i utbildningens kurser och moment. Utbildningen genomsyras av ett medvetet didaktiskt förhållningssätt, som kommer till uttryck genom en stor variation i arbetssätt, åtskilliga tillfällen till reflektion över ämnet och god koppling till främst didaktik med relevans för gymnasiet.

Examensmålet uppmärksammas återkommande genom utbildningens kurser samt VFU-perioder (se även del 1). Eftersom utbildningen även ger behörighet för att undervisa i årskurs 7-9 koncentreras viss verksamhetsförlagd utbildning (VFU) till dessa årskurser. Studenterna förbereds inför sitt blivande yrke genom såväl didaktik som metodik. Allmäntdidaktiken har huvudsakligen sin hemvist under UVK-delarna och ämnesdidaktiken inom respektive ämne, medan bådadera är aktuella inom VFU. I den nya utbildningen (ingång 2018) kommer det även inom UVK, som består av sex moment, att finnas ämnesdidaktiska resonemang med exempel som mer uttalat knyter an till studenternas valda ämnesområden (svenska och engelska). Den didaktiska grunden läggs under år 1 för att sedan systematiskt både breddas och fördjupas under den resterande delen av utbildningen. Breddningen görs tydlig genom att studenterna ska kunna applicera sina färdigheter på olika (och för dem) nya ämnesområden inom utbildningen. Progressionen görs synlig genom att studenterna successivt får mer ansvar och förväntas kunna uppvisa alltmer komplexa färdigheter i relation till utbildningens innehåll.

Ämnesdidaktiken studeras främst i samband med ämnesstudierna. I princip varje moment inom svenska innehåller didaktiska och metodiska mål samt en didaktisk progression mellan momenten. Det sätt på vilket ämnet och ämnesdidaktiken behandlas parallellt kan exemplifieras genom följande uppgift som är hämtad från momentet *Svenska språkets struktur* 7,5 hp. (termin 2).

Instruktioner

1. Välj en elevtext av en elev med annat modersmål än svenska
2. Lyft fram några konkreta normbrott (alltså saker som en modersmålstalande skulle uppfatta som ogrammatiskt) i texten och försök beskriva dem som uttryck för (minst två) mer generella svårigheter som eleven har. Det kan röra sig om problem med tex. något i svenskt uttal, bisatsordföljd, ordkunskap osv. Det handlar alltså inte bara om att påpeka felet ("eleven skriver *Idag jag gick på bio* istället för *Idag gick jag på bio*") utan om att försöka se vad det är som ligger under det konkreta misstaget ("eleven tycks alltså ha svårigheter med svenskans V2-ordföljd"). Tänk på att det är just andraspråksinläraresproblematik det handlar om; ni skall alltså inte ta upp sådant som alla ovana skribenter kan ha svårt med.
3. Resonera helt kort om vilka strategier man som lärare skulle kunna ha för att hjälpa eleven att komma till rätta med de aktuella problemen. Ert resonemang skall alltså hållas nära de faktiska språkliga svårigheter som ni tagit upp och inte bli alltför allmängiltigt.

4. Konstruera minst fem övningsmeningar med facit, som skulle kunna vara lämpliga för elever med just de svårigheter som ni har observerat i er elevtext.

Koppla er beskrivning (fråga 2) och ert didaktiska resonemang (fråga 3) till kurslitteraturen, och då särskilt Svedner och Philipsson. Även Andersson (delen om språktypologi) kan komma till pass. Referens till minst två av dessa tre titlar skall finnas med för godkänt.

Lycka till!

Uppgiften är kopplad till följande lärandemål inom momentet:

Färdighet och förmåga

- analysera svenska ord, fraser och satser med avseende på form, betydelse och funktion och förklara de grundläggande principerna för sådan analys
- identifiera grammatiska problem i elevers texter samt föreslå utvecklingsmöjligheter för dessa
- skapa genomtänkta och relevanta övningar för att träna elevers grammatiska kunskaper och färdigheter

Till vissa delar sammanfaller didaktiska frågor så att UKV, VFU, svenska och engelska ömsesidigt förstärker varandra, t.ex. vid arbete med lektionsplanering som förekommer inom såväl svenskans moment *Språkets variation och mångfald* (termin 3) (se mål 5) som engelskans kurs *Lärande och undervisning i engelska för ämneslärare i gymnasieskolan: teori och praktik* (termin 6). Under dessa ämnesdidaktiska/metodiska inslag lär sig studenterna det grundläggande lärarhantverket då de planerar allt från enstaka undervisningsinslag till lektions-, vecko- och periodplanering. Under termin 4 (termin 4 & 8 i utbildningen ingång 2018) får studenterna också möjlighet att prova sina färdigheter under *Ämnes-VFU*.

Då didaktiska moment och metodikuppgifter ingår i flera av utbildningens kurser och moment främjas en progression. Didaktiska perspektiv i anslutning till professionen börjar utvecklas redan under de första momenten i svenska, (*Språk och litteratur ur ett didaktiskt perspektiv* 7,5 hp. i utb. ingång 2012-2017 och *Introduktion till svenskämnet* 3 hp. och *Retorik i det samtida klassrummet* 6 hp. i utb. ingång 2018). Här diskuteras, förutom gymnasiets kursplaner och didaktiska teorier och metoder, också de utmaningar som svenskämnet har att förhålla sig till i dagens skola, t.ex. den ökande digitaliseringen och dess konsekvenser för skola/lärare/elever. När det gäller momentet *Retorik i det samtida klassrummet* finns ett fokus på digitala färdigheter och värderingar som baseras i en didaktisk diskussion. I temat läsa-skriva-bedöma-förbättra texter (som finns i ingång 2018) är också det didaktiska anslaget och progressionen tydligt.

Ännu ett exempel på didaktik och didaktisk progression från den omarbetade utbildningen (ingång 2018) är momentet *Litteraturredaktik* (5,5 hp) (termin 5) som sammanfattar de tidigare ämnesdidaktiska momenten och sätter in dem i ett teoretiskt sammanhang. Under momentet ges studenterna tillfälle att planera, genomföra och utvärdera litteratursamtal med hjälp av litteraturredaktiska teorier, modeller och metoder. Här tränas det resonerande litteratursamtal som en språklig praktik, samtidigt som förmågan att anlägga empatiska perspektiv på fiktionsberättelser övas.

Lärandemål och progression över utbildningens ämnesdidaktik och metodik:

Lärandemål: <i>Färdighet och förmåga</i>	Undervisning	Examination
Beskriva och reflektera kring svenskämnes syfte, innehåll och mål i läro- och ämnesplaner för gymnasieskolan i såväl dåtid som nutid (termin 1)	Föreläsningar, seminarier	Obligatoriskt seminarium Individuell skriftlig uppgift
Tillämpa digitala verktyg som retoriska och didaktiska hjälpmedel (termin 1)	Föreläsningar, seminarier, laborativa övningar (i DLC)	Obligatoriska löpande muntliga uppgifter Individuell skriftlig uppgift Obligatoriskt grupparbete med didaktisk och digital inriktning
identifiera grammatiska problem i elevers texter samt föreslå utvecklingsmöjligheter för dessa (termin 2)	Föreläsningar, seminarier	Två salstentamina Didaktiskt inriktat grupparbete
Skapa och planera adekvata övningar för att träna elevers grammatiska kunskaper och färdigheter (termin 2)	Seminarier, gruppövningar	Didaktiskt inriktat grupparbete
Använda teorier om läsning och skrivprocess i arbetet med egna och andras texter samt reflektera kring hur olika typer av läsning och skrivande kan fungera som stöd för lärande (termin 2)	Föreläsningar, seminarier, gruppövningar	Tre skriftliga uppgifter, varav två individuella och en i grupp Obligatoriska seminarier
Tillämpa språkligt material från äldre tid i ett didaktiskt sammanhang passande för gymnasiets och använda moderna tekniska	Föreläsningar, seminarier, övningar	Salstentamen Digital gruppredovisning

hjälpmedel för att levandegöra äldre tiders språk i didaktiskt syfte (termin 2)		
....tillämpa textanalytiskt sätt att läsa litteratur och göra didaktiska reflektioner om läsning i skolan (termin 3)	Seminarier	Hemtentamen Obligatoriska seminarier Reflekterande kursdagbok
Tillämpa kunskaperna från delkursen i planeringen av boksamtal i en undervisningssituation (termin 3)	Seminarier	Hemtentamen Obligatoriska seminarier Reflekterande kursdagbok
Tillämpa kunskaperna om språkets variation och mångfald i ett didaktiskt sammanhang (termin 3)	Föreläsningar, grupparbete	Obligatorisk gruppredovisning
Tillämpa kunskaperna från delkursen i planeringen av litteratursamtal i en undervisningssituation (termin 8)	Föreläsningar, seminarier, övningar	Hemtentamen

Exempel på examination av målet som handlar om boksamtal kan åskådliggöras med nedanstående exempel. Studenterna har vid det examinerande tillfället övat sig i den här typen av boksamtal sedan tidigare.

Novellsamtal

Under vecka xx ska ni hålla novellsamtal gruppvís. Ni blir då tilldelade var sin novell som ni genom ett strukturerat litteratursamtal ska gå igenom och diskutera med en mindre grupp medstudenter på kursen. Ni ska använda er av den struktur som ni under tidigare delkurser mött hos litteraturredidaktiska teoretiker och praktiker som Appleyard, Langer, Torell, Persson och Molloy.

Tänk på att ni ska kunna växla fokus mellan texten, läsarna och den kontext som är samhället omkring oss då (när texten skrevs) och nu (när vi läser den).

Progressionen visas ytterligare genom den *Ämnes-VFU* som genomförs (termin 4 respektive termin 4 och 8). Under den praktiska delen av det här momentet är studenten placerad på en skola och bedriver viss undervisning med stöd av en handledare. Studenten ska under perioden också reflektera över undervisningsaspekter i skriftlig form som både lämnas in och bedöms av kursansvarig lektor samt diskutera sina iakttagelser från skolan i seminarieform i så kallad helgrupp (ca 10-15 studenter). De lärandemål som visar den senare delen av mål 4 finns inom *Ämnes-VFU*:

Färdighet och förmåga

- analysera och problematisera över vad som krävs i rollen som lärare i svenska i relation till ämnets innehåll, styrdokument, undervisningspraktik samt bedömning och betygssättning
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande och utveckling

En del av examinationen för att säkerställa ovanstående mål utgörs av nedanstående uppgift.

En yrkesverksam lärare måste kunna reflektera över alla de här aspekterna av skolvardagen. Vi vill att du börjar redan nu genom att föra en lärardagbok under din praktiktid. Tanken är alltså att du dokumenterar de reflektioner du gör under din skoldag och att du tar dig tid att utveckla dem i din dagbok. Det kan handla om din känsla inför mötet med en viss klass eller vissa elever, dina förberedelser av undervisningen, själva genomförandet av den, dina tankar efteråt och ditt intryck av den lärandeprocess som du och klassen genomgår. Försök att skildra en lärares vardag med en kritisk blick. Nedan kopplas de fetstilta instruktionerna till några av de sex lärandemålen för UV6053.

I denna dagbok ska ingå **reflektioner över din egen och handledarens undervisning – från planeringen över genomförandet till utvärderingen av själva resultatet (3, 4)**. I dessa reflektioner ska du utgå från kursplanen för den svenskurs som du undervisar i. Din dagbok ska också innehålla mer specifika **resonemang om hur du skapar olika förutsättningar för delaktighet och lärande hos eleverna (2)**. Också här ska du utgå från den aktuella kursplanen i ditt resonemang. Du ska i dagboken även **reflektera över enskilda elevers utveckling (2)**. Samtidigt som du reflekterar över dessa saker ska du också **identifiera det utvecklingsbehov som finns bland eleverna som lärande, hos dig själv som lärare och i skolan som lärandemiljö (5)**. I dina reflektioner förväntas du knyta an till de ämnesdidaktiska artiklar som du bearbetade tillsammans med XXXXXX och XXXXXX under kursen Klassrumsforskning. Ser du exempel på ett arbete med det som Adelman kallar "lyssförmåga"? Eller goda exempel på den "utvecklade topik" som Palmér beskriver? Eller kanske den utmaning som det innebär att arbeta genrepdagagogiskt och som Vinterhed beskriver? Eller något annat?

Den här reflekterande dagboken om cirka 15 sidor skickar du in, prydligt renskrivet, till ansvarig lärare under din sista praktikvecka. Tillsammans med rapporten från din besökande VFU-lärare och din handledares omdöme ligger dagboken till grund för det betyg du får efter din ämnes-VFU.

Ovanstående uppgift kopplar tillbaka till momentet *Klassrumsforskning* (termin 3) och visar att studenterna behärskar ett gemensamt språk för att beskriva olika utmaningar i undervisningen. I den omarbetade utbildningen (ingång 2018) kommer den här typen av uppgift att bli mer pregnant och omformuleras i samverkan med engelska. Därtill examineras detta ytterligare inom ramen för UVK (se del 1).

Variationen och progressionen i uppgifter och examinationer ger en uppfattning av studenternas förväntade förmåga att tillämpa ämnesdidaktik och metodik på det sätt som krävs för att undervisa på gymnasiet. Inom i princip varje moment som tas upp i utbildningen anknyts till ämnesdidaktik och metodik med uppgifter som i början av utbildningen är mer avgränsade för att mot slutet av utbildningen bli alltmer komplexa så att studenten förväntas hantera didaktiska frågor och metodik på olika nivåer samtidigt. Examinationernas utformning medför att studenterna får mer och mer träning på detta genom att de dels får se och granska andras arbete, dels får återkoppling på sitt eget arbete, vilket leder till att examinationerna

blir ett led i studenternas lärandeprocess. Ytterligare en faktor för ett lyckat resultat är det nära samarbete som finns mellan HH och regionens gymnasieskolor.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

5. Visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Examensmål 5 inom färdigheter och förmåga har tolkats som mer omfattande än examensmål 4 vad gäller aktivitetsgraden i verbet, då 'tillämpa' används i examensmål 4 medan 'planera,' 'genomföra,' 'utvärdera' och 'utveckla' används vid examensmål 5. Därmed är hela processen uppmärksammas i mål 5 i relation till undervisning, didaktik och ämnesdidaktik, alltifrån den inledande planeringen till utvärderandet av genomförda aktiviteter. Denna process ska studenterna visa förmåga att genomföra såväl tillsammans i gruppprocesser som självständigt. Följaktligen framstår examensmål 5 som en fortsättning av mål 4 och delvis överlappande. Examensmål 5 behandlas återkommande genom utbildningen i kurser samt VFU-perioder. Vid studenternas allra första VFU-period, som är placerad inom UVK genomför de en mindre reflektion över läraryrket som knyter an till svenskämnet:

Reflektionsuppgifter i svenskämnet under VFU1

Ni står nu inför er första VFU ute i skolan. Under den första VFU:n får ni i uppgift att observera och reflektera över hur arbetet med svenskämnet fungerar ute i verkligheten, i skolan.

Seminarium inför VFU

Den 10 oktober kl 13.15-15.00 träffas vi på ett seminarium och samtalar om erfarenheter av svenskämnet och förväntningar på mötet med svenskundervisningen. Jag vill att ni funderar över följande fyra frågor, som även de kommer att utgöra grundpelare för diskussionerna under detta seminarium:

- 1) Vad minns du från undervisningen i svenskämnet, från den tiden då du själv var elev? Vad sysslade ni med i ämnet? Vad tyckte du fungerade bra och dåligt? Vilka kunskaper upplever du att du bär med dig?
- 2) Beskriv dina erfarenheter av lärarna i ämnet svenska! Goda och mindre goda kvaliteter? Vad vill du själv vara för en typ av lärare? Vilka kvaliteter tycker du är viktiga?
- 3) Vad tycker du är viktigt att ungdomar idag på 2010-talet lär sig beträffande ämnet svenska? Diskutera i gruppen fram argument för era åsikter.

För ytterligare diskussion om kopplingen till VFU se mål 4 samt utvärderingens del 1.

En överblick över utbildningen visar att didaktiska frågor som förekommer under den första tredjedelen i utbildningen till stor del fokuseras på läraruppgifter. I mitten av utbildningen – den andra tredjedelen – är metodik och metodikfrågor centrala för att under den sista tredjedelen successivt övergå i allt mer komplexa didaktiska frågeställningar. Under utbildningens första tredjedel diskuteras läraruppgifter redan i den första kursen, *UVK 1 – Den professionella läraren* (se del 1). Läraruppgifter specificeras sedan mot svenska i momenten *Språk och litteratur i didaktiskt perspektiv* (7,5 hp.) (ingång 2012-2017) respektive *Introduktion till svenskämnet* (3 hp.) (ingång 2018).

Under den första tredjedelen av utbildningen är metodikdelarna fortfarande ganska små och väl avgränsade. Exempelvis ska enskilda övningar skapas och redovisas i t.ex. momenten *Svenska språkets*

strukturer (7,5 hp) (termin 2) och *Litteraturen 1800-1945* (7,5 hp) (termin 3). Ett av lärandemålen inom det förstnämnda momentet är att studenterna ska ”skapa och planera adekvata övningar för att träna elevers grammatiska kunskaper och färdigheter” och i den sistnämnda ”tillämpa kunskaperna från momentet i planering och genomförande av ett litteratursamtal om en novell.”

Metodikuppgifternas komplexitet ökar alltmer ju längre in i utbildningen studenterna kommer. I det efterföljande momentet, *Språkets variation och mångfald* (7,5 hp, termin 3), förväntas studenterna tillämpa momentets kunskapsinnehåll i ett didaktiskt sammanhang som inkluderar en fiktiv planering av en flerveckorsperiod i skolan. Studenterna förväntas planera, konstruera, redovisa och slutligen arkivera ett arbete i grupp. Lärandet sker inledningsvis genom gruppövningar på såväl lektionstid med handledning som utanför lektionstid. Den här övningen avslutas med en gruppredovisning. Alla redovisningar samlas sedan på en digital yta där studenterna kan använda sig av varandras idéer och förslag inför och under *Ämnes-VFU*n (termin 4). Härifrån går studenterna sedan vidare till att genomföra samma typ av uppgifter enskilt när de läser engelska, vilket också synliggör progressionen som sker mellan ämnena i utbildningen. En styrka med vår utbildning är att det finns en medveten integrering mellan UVK, VFU och svenska/engelska, vilket tillåter en progression inte bara inom ett område utan även mellan områdena.

Figur 4: Exempel på uppgift inom momentet *Språkets variation och mångfald* (7,5 hp) (termin 3).

<p>Uppgifter att genomföra under kursen:</p> <p>Ni ska gruppvis (å 4 personer) föreslå ett kursupplägg för gy/7-9 där den här kursens ämnesinnehåll behandlas. Ni ska genomföra ett meningsfullt undervisningsupplägg under en 3-veckorsperiod. Varje vecka innehåller tre 40-minuterslektioner (en dubbeltimme och en enkeltimme). Börja med att bestämma er för vilket läromedel ni ska använda (biblioteket eller vfu-skola). Planeringen ska vara detaljerad (aktiviteterna för varje lektion ska redovisas) och den ska innehålla både praktiska övningar och teoretiska genomgångar. Vid redovisningen ska du också reflektera över följande didaktiska frågor:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Varför har ni valt det läromedel ni valde? * Varför genomför ni de valda praktiska övningarna? * Hur sker genomgångarna? Varför? * När sker genomgångarna? Varför? <p>Examination: 1) Redovisning av den uppgift som genomförs under kursens gång kommer att bedömas enligt skalan U-G.</p> <p>Lärandemål:</p>		
<p><i>tillämpa kunskaperna om språkets variation och mångfald i ett didaktiskt sammanhang</i></p>	<p>Genom att redovisa en obligatorisk uppgift beträffande lektionsupplägg, lektionsplanering och didaktisk reflektion under kursens gång.</p>	<p>Examineras genom obligatoriskt redovisningsseminarium</p>

Sammanfattningsvis går det att konstatera att studenternas förmåga att arbeta konkret med de specifikt yrkesrelaterade kompetenserna ökar successivt under den femåriga utbildningen. Lärandemål som anknyter till mål 5 finns i flera kurser och moment och progressionen är särskilt tydlig om jämförelsen sker mellan utbildningens tredjedelar. Till en början genomför studenterna mindre och väl avgränsade uppgifter inom mål 5 för att i slutet av utbildningen tackla hela läraryrkets komplexitet.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

6. Enligt UKÄ:s rekommendationer beskriver lärosätet måluppfyllelsen för det utvalda examensmålet i självvärderingens del 1.

Mål 6 behandlas huvudsakligen under del 1. Under del 2 redovisas endast ”samhälleliga och etiska aspekter” mycket kortfattat då dessa aspekter stöds av tre lärandemål inom svenska.

1) Problematisera litteraturhistorieskrivningen utifrån ett litteraturdidaktiskt perspektiv och ur ett intersektionellt perspektiv (<i>Litteratur i äldre tid</i> - termin 2. Examineras genom salstentamen).2) Värdera språksituationen i den svenska skolan utifrån variablerna kön, klass och etnicitet (<i>Språkets variation och mångfald</i> - termin 3. Examineras genom hemtentamen).3) Kritiskt reflektera över litteraturhistorieskrivning, litteraturanlys och litteratursamtal i ett intersektionellt perspektiv (<i>Litteratur i modern tid</i> - termin 8. Examineras genom hemtentamen).

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Redogör för hur det säkerställs att studenterna uppnår den del av examensordningens mål som gäller jämställdhet, dvs. visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Inom ramen för HHs kvalitetssystem genomförs årliga uppföljningar av samtliga utbildningsprogram vid lärosätet. Lärosätet och akademien arbetar på flera olika sätt för att säkerställa att jämställdhetsperspektiv är integrerade i utbildningens utformning och genomförande. Det handlar t.ex. om att systematiskt följa upp utbildningsprogrammen utifrån ett jämställdhetsperspektiv och att omsätta resultaten av uppföljningarna i adekvata åtgärder. En annan viktig del handlar om att skapa förutsättningar för arbetet med jämställdhetsintegrering, t.ex. genom kunskapshöjande aktiviteter som workshop för programansvariga. En central aspekt i denna del av kvalitetssystemet är att några av nyckeltalen, som ligger till grund för programuppföljningarna, är uppdelade efter kön. Det betyder att exempelvis genomströmning, avhopp, prestationsgrad och registreringar på ett utbildningsprogram kan analyseras utifrån ett strukturellt jämställdhetsperspektiv och att åtgärder som tar hänsyn till kön också kan formuleras. Utifrån nyckeltalsvariablerna är programmet relativt jämställt vad gäller både studenter och lärare. Programuppföljningen år 2017 visade t.ex. att antalet män och kvinnor på utbildningen faller inom jämställdhetsmättet 40%-60% samt att män och kvinnor har en jämförbar genomströmning och kvarvaro på gymnasieläroprogrammet.

Det pågår kontinuerliga analyser av jämställdhetsperspektivet i ämneslärarutbildningen och i nuläget kan vi konstatera att kurslitteraturen är någorlunda jämnt fördelad mellan kvinnliga och manliga författare. Inom svenska görs dessutom en tydlig fördjupning i området språk och kön, vilket inbegriper en jämställdhetsanalys med diskussion ur såväl samhälls- som skolperspektiv. Momentet examineras genom antingen en mindre individuell skriftlig uppgift eller genom en mindre empirisk undersökning och uppsats. Exempel på generella jämställdhetsfrågor som används som underlag för ett seminarium under *Språk- och litteratursociologi* (termin 8 resp. 9) är:

- 1) Hur påverkar könsroller er i er framtida yrkesverksamhet? Det finns åtminstone två aspekter av den här frågan: könsroller påverkar både dina elever och dig själv. Vad ska du tänka på när det gäller eleverna? Hur kan du hjälpa killarna respektive tjejerna? Hur kommer ditt liv att se ut som strängt arbetande "vuxen"? Hur kommer detta att påverka dig och din yrkesutövning?
- 2) På vilket vis kan man iaktta att könsrollerna som lärs in redan i barnåren påverkar vuxna mäns och kvinnors framtida yrkesval och arbetsmöjligheter?
- 3) Har du någon gång känt av en så kallad härskarteknik? Har du prövat någon motstrategi?
- 4) Termen dubbelbestraffning har myntats för att beskriva kvinnors situation. Har du något exempel på hur män också kan råka ut för dubbelbestraffning?
- 5) Vilka konsekvenser får det sexistiska språkväldet för den enskilda individ som blir utsatt för det? Vilka konsekvenser får det för vår förståelse av kön?
- 6) Vi har diskuterat stereotypa föreställningar om kvinnligt och manligt språkbruk. Hur förhåller du dig till dessa stereotypa föreställningar i din egen språkliga vardag? Är det något du medvetet tänker på och förhåller dig till? Eller är det något du aldrig reflekterar över?
- 7) En forskare som heter Deborah Tannen menar att kvinnor eftersträvar samhörighet medan männen eftersträvar kontroll i en parrelation? Håller du med henne? Varför? Varför inte? Motivera ditt svar.
- 8) Under lektionerna har vi diskuterat (eller ska vi diskutera) kvinnors och mäns olika samtalsstilar. Vilka konsekvenser kan dessa samtalsstilar få för den enskilda individen? För föreställningar om femininitet och maskulinitet?

Det går att konstatera att utbildningen är jämställd ur nyckeltalsperspektiv. Utifrån en kvantitativ analys går det inte att påvisa några skillnader mellan kvinnor och män, även om skillnader kan finnas ändå. Trots att det inte heller framkommit någon kritik i högskolans kursvärderingssystem vad gäller jämställdhet, reflekterar personalgruppen kontinuerligt kring frågan. Under utbildningen möter studenterna jämställdhetsfrågor som de får diskutera ur olika perspektiv, bland annat ur sitt eget undervisningsperspektiv. Personalgruppen är medveten om att det "görs kön" hela tiden i klassrummet,

vilket medför en vaksamhet på kritiska punkter, t.ex. hur gruppindelning går till. Det finns också en öppenhet att diskutera jämställdhet ur en uppkommen klassrumssituation.

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Högskolan har ett Kvalitetsråd som leds av prorektor och som har yttersta ansvaret för kvalitetsarbetet. Själva genomförandet av högskoleinterna uppföljningar hanteras av utbildningsledaren vid varje akademi som till sin hjälp har en programansvarig för varje program. En del av arbetsuppgifterna för programansvarig innebär ledning av olika råd och grupper. För ämneslärarutbildningens del innebär detta att det finns ett programråd där programansvarig tillsammans med interna (student- och lärarrepresentanter samt VFU-ledare) och externa (alumn och arbetslivsrepresentanter) företrädare diskuterar kursutveckling. För utbildningen (ingång 2012-2017) finns dessutom ett kollegialt forum där inriktningsansvariga gemensamt formulerar riktlinjerna för det operativa arbetet. Parallellt finns ett kollegium med de fem personer som utgör stommen i ämneslärarutbildningen (ingång 2018) och som träffas kontinuerligt. Slutligen finns det ämnesgrupper som på regelbunden basis diskuterar aktuella frågor.

Förutom digitala kursvärderingar har högskolan ett kvalitetssäkringssystem som säkerställer att en årlig uppföljning av utbildningen genomförs. I uppföljningssystemet är ansvaret tydligt fördelat mellan högskolans kvalitetsråd, LHS: akademiråd och programansvarig. Tanken är att de som kan utbildningen bäst – studenter, lärare och programansvariga – tillsammans ska identifiera styrkor och utvecklingsområden och som varje år redovisas i form av en programuppföljningsrapport. Förutom underlaget som samlats in under t.ex. kollegie- och kursuppföljningsmöten, tillhandahålls nyckeltal innefattande bland annat söktryck och genomströmning. Analyser av underlaget summeras i rapporten som fastställs av akademirådet. Målet är att identifiera utvecklingsområden som lärosätet ska uppmärksamma kommande år för att stödja utvecklingsarbetet. Under läsåret 2017/2018 organiserades också en större genomlysning av programmet som innefattade extern granskning.

När det gäller lärosätets arbete för att studenterna ska genomföra utbildningen inom planerad tid förekommer en mängd åtgärder, t.ex. individuella studieplaner (programansvarig), pedagogiskt stöd (handläggare som utreder den enskilde studentens behov och föreslår åtgärder) och skrivpunkten (en resurs för att hjälpa studenter med deras skrivande). Det nyaste tillskott i genren är SI (supplemental instructions) som innebär att äldre studenter hjälper yngre genom en särskilt utarbetad metod. Följaktligen genomförs såväl systematisk som informell uppföljning av allt från mindre momentdelar till hela utbildningsupplägget.

Högskolan har ett väl utbyggt kvalitetsgranskningssystem med en tydlig organisation för uppföljning, åtgärder och återkoppling och rutiner för hur olika perspektiv ska tas tillvara när det bland annat gäller kursutveckling. Denna organisation har stärkts under det senaste året som en åtgärd utifrån implementeringen av HHs nya kvalitetssystem.

Det mest konkreta exemplet på uppföljning, åtgärder och återkoppling är att studenternas kritik har beaktats så att den omarbetade utbildningen har blivit mer sammanhängande och med en tydligare koherens mellan dess delar (UVK, VFU och ämnen). I det här arbetet har representanter för studentgrupper fått möjlighet att lämna synpunkter, bl.a. i en intervju där även externa granskare av den nya utbildningen har ingått.

Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

I lärosätets gemensamma system för kursvärdering ingår webbaserade enkäter och, från och med 2018, kursambassadörer. En av fördelarna med webbenkäten är att det finns en automatik i insamling och sammanställning av studenternas synpunkter, vilket säkerställer att en kursvärdering görs i varje kurs. En annan fördel är att de gemensamma frågorna möjliggör jämförelser i kvalitetssäkrande syfte mellan kurser och över tid. Nackdelen med webbenkäten är att den ofta har låg svarsfrekvens, och att de gemensamma frågorna inte alltid ger examinator och lärare det underlag som behövs för den kursutveckling de vill bedriva, vilket är en av anledningarna till införandet av kursambassadörer. Införandet av kursambassadörer är tänkt att ge studenterna inflytande även över själva kursvärderingsprocessen, och därmed öka deltagandet och användbarheten i kursvärderingarna.

Kursambassadörerna utses bland studenterna under terminens första kursvecka och han eller hon deltar i tre möten med examinator: ett planeringsmöte, ett halvtidsmöte och ett slutmöte. Vid planeringsmötet bestämmer examinator tillsammans med kursambassadörerna ett antal frågor som kursambassadörerna tar upp till diskussion med hela klassen. Detta skapar en formell möjlighet för studenterna att påverka kursen medan den pågår. Diskussionen följs sedan upp vid halvtidsmötet, och kan då utmytna i konkreta åtgärder och formulering av specifika frågor till den avslutande webbenkäten. Enkäten sammanställs automatiskt och diskuteras tillsammans med kursambassadörerna på slutmötet. Gemensamma slutsatser och utvecklingsförslag som formuleras på mötet sammanställs av examinator i en kursvärderingsrapport. Rapporten görs tillgänglig för studenterna efter kursens slut, och för nya studenter vid nästa kurstillfälle.

Medan det högskoleövergripande systemet för kursvärdering verkar för kvalitetssäkring och utveckling av de enskilda kurserna, är programrådet, tillsammans med kursambassadörer, den viktigaste arenan för studentinflytande och kvalitetsutveckling av programmet som helhet. Lärosätet har sedan 2017 gemensamma regler för programråd som är sammansatt av student- och lärarrepresentanter, VFU-ledare, alumn och arbetslivsrepresentanter. Programrådet bidrar till kvalitetsutveckling genom den dialog som förs med rådet inför den årliga programuppföljningen. En central uppgift för rådet är att diskutera utbildningens innehåll och föra fram utvecklingsförslag. Rådet har ingen beslutande funktion men ska bidra med förslag på förbättringar som integrerar studentgruppernas erfarenheter med yrkesverksamhetens behov. Programrådet har t.ex. spelat en viktig roll i arbetet med den reviderade strukturplanen. Genom programrådet har studenterna lyft viktiga aspekter, som önskemål om att integrera utbildningens delar bättre. Förslag på ny strukturplan har också gått på remiss till programrådet.

Studenterna har flera olika och goda möjligheter att påverka sin utbildning. Studentinflytande mer generellt sker också genom studenters representation i exempelvis akademiråd, rektors ledningsråd samt forsknings- och utbildningsnämnden. Eftersom svarsfrekvensen på digitala kursvärderingar utgör ett utvecklingsområde har det under senare terminer införts ett kursambassadörssystem som istället innebär fysiska möten mellan studentrepresentanter och kursansvarig/programansvarig. En försiktig tendens till en positiv utveckling av detta projekt kan redan nu skönjas genom det engagemang som studentambassadörerna har visat. Sammantaget förefaller studenternas perspektiv tillvaratas på flera olika sätt och på olika nivåer i det system som HH erbjuder.

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Det finns ett stort behov av lärare såväl nationellt som regionalt, vilket leder till att anställningsbarheten hos de lärarstudenter som examineras kan bedömas som hög. Genom ett nära samarbete med vissa gymnasie- och högstadieskolor uppkommer ömsesidiga vinster för högskola och arbetsgivare inom utbildningssektorn. Ämneslärarstudenterna vid Högskolan i Halmstad som läser svenska kombinerar detta ämne med engelska. Vinsten med att kombinera just svenska och engelska ligger i ämnenas ömsesidiga samverkansseffekt, vilket ger ett förstärkt språkligt fokus, en lingvistisk bredd och mer globala litteraturvetenskapliga perspektiv samt öppnar för olika former av samläsning.

Verksamheten vid RUC (regionalt utvecklingscentrum) utgör en kontaktyta mellan arbetsliv och akademi genom de utbildnings- och forskningssatsningar som förekommer inom ramen för den här organisationen. Ett exempel på ett lyckat projekt, såväl forsknings- som utbildningsmässigt, som samtidigt engagerade flera av våra studenter är "Näktergalen". Inom ramen för den här satsningen agerade unga studenter faddrar/mentorerna åt ensamkommande flyktingungdomar, vilket gav ett positivt utfall.

För att genomföra VFU har högskolan kontakt med 17 kommuner samt friskolor och det förekommer dessutom att alumner blir handledare i skolorna åt nya VFU-studenter. Redan från utbildningens första termin ingår kontakt med skolbibliotekarier, vilket också underlättas av forskningsprojekt som förekommer vid akademien. Detta bygger på samverkan mellan personal i ämneslärarutbildningen, regionbiblioteket i Halland och Sturegymnasiets skolbibliotek. Varje år besöker lärarstudenterna skolbibliotekarien för att under momentet *Ungdomars läsning* (termin 1) efterhöra hur de arbetar läsfrämjande med skolans elever och lärare. Vårt samarbete har bland annat lett till att personal på ämneslärarutbildningen bjudits in för att tillsammans med före detta läsambassadör Johan Unenge delta i skolans läsfrämjande satsning under hösten 2018. Dessutom har högskolan ombetts att genomlysna det läsfrämjande arbetet i form av en rapport.

Med stöd av bland annat Region Halland har personal i ämneslärarutbildningen också beforskat relationen mellan skola och skolbibliotek i ett läsdidaktiskt perspektiv. Det resulterade i ett föredrag på den internationella konferensen om *Litteratur, empati och professionsutbildning* som senare omarbetats till en artikel för den utbildningsvetenskapliga tidskriften EDUCARE (2018) om hur svensklärare, skolbibliotekarie och elever på språkintruktionsprogrammet på gymnasiet arbetar med litteratursamtal. Samarbetet har också lockat studenter att skriva examensarbeten om folkbibliotekariers litteraturarbete, och troligen kan relationen mellan lärare och skolbibliotekarie vara intressant att undersöka ytterligare i framtiden.

Utbildningen har en ganska nära koppling till arbetslivet genom olika initiativ, t.ex. ett forskarsamarbete mellan personal på högskolan och en gymnasieskola, något som i förlängningen kan leda till en forskning som också inbegriper studenter. Det finns också en nära kontakt mellan högskolan och skolorna i regionen, vilket innebär att studenterna med lätthet får VFU-placeringar. Slutligen har RUC ett gott samarbete genom de utbildnings- och forskningssatsningar som den organisationen initierar och bidrar till.